

PROGRAM K POTĚŠE TĚLA - ZAHÁJENÍ LÁZEŇSKÉ SAISONY 2018

SOBOTA 26. KVĚTNA

11:30 **CYKLOZÁVOD
O POHÁR MADAM CURIE**
I Astoria
Start – před hotelem Astoria
Cíl – Vrchol stoupání
nad Novým Městem
– HAVLOVKA

Podrobné informace
na www.cykloteam.eu/poradame/

NEDELE 27. KVĚTNA

8:15 **AUTOMOBILOVÉ ZÁVODY DO VRCHU** – důl Svornost I Štola č. 1
8:15–10:00 trénink
11:00–14:00 soutěžní jízdy
17:00 předání cen
09:00 **ROZCVIČKA** – piknik v trávě I lázeňský park
10:00–13:00 **CYKLOVÝLET** – na bicyklu bez námahy, lanovkou
na Klínovec, lesními cestami zpět, 20 km
10:30 **NORDIC WALKING** – 5 km vycházka s instruktorem po obnovené
malebné Mlýnské stezce
12:00 **BĚH O 106 klasik**
– start Jáchymov I cíl – Klínovec, délka 6 km, převýšení 600 m
12:30 **BĚH O 106 mini** – start I cíl Jáchymov před Lázeňským centrem
Agricola, délka 2/4/6 km dle věkové kategorie + překážková dráha
pro nejmenší I více informací na www.beho106.cz
16:00 **VYHLÁŠENÍ VÝSLEDKŮ
ZÁVODU O 106**

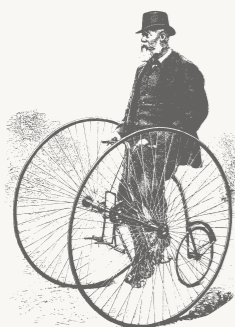
Z Jáchymova na samý vrchol Krušných hor.

Další kratochvíle v parku lázeňském (11:00–16:00)

HASIČI OSTROV – představení zásahového automobilu
a další techniky včetně požárního zásahu

PROJEĎTE SE BEZ NÁMAHY
LUZNOU KRAJINOU NA
ELEKTROKOLE!

Nabízíme k zápujčce
kola s pohonem
zn. APACHE MATTO E3
dojezd 45–80 km

cena od 500 Kč / 4 hod.
vypůjčení a vrácení
na parkovišti pod hotelem
Radium Palace
RESERVACE
na hotelových recepcích
a v Lázeňském centru Agricola

U příležitosti 112. jáchymovské lázeňské saisony si naše lázně dovolují představit
ctěným hostům lázeňským, stálým i těm budoucím pobývání zde, léčení a neře-
děnou dávku kultury při jáchymovském kulturním létě a Mistrovských pěveckých
kursech, kdy se k nám (16.–23. srpna) slétnou operní děvy a pěvci z celého širokého
operního světa a zapějí tak, jako by pěli na prknech světoznámých metropolitních
oper. V létě lázně ožijí nejen pátečními koncerty v lázeňském parku, ale i taneční-
mi večery na romantických terasách hotelů. Přijďte se pobaviti tancem i hudbou
k potěše těla i ducha. Využijte tuto jedinečnou příležitost a rezervujte si svůj pobyt
neprodleně!

**TÝDENNÍ POBYT
PRO POSÍLENÍ TĚLA I DUCHA
/ zvaný VITAL AKTIV**

Ubytování v hotelu Astoria s polopensí 7x, radonová lázeň 1x, perličková lázeň 1x,
bylinková lázeň 1x, částečná masáž klasická 2x, denně vstup do kryté plovárny vy-
bavené kratochvílnými atrakcemi, saunou a tělocvičnou disponující nářadím k tuže-
ní vaší muskulatury. Zapůjčení holí určených k severské chůzi a vděčným procház-
kám po zdejším krušnohorských stezkách a kopcích.

Tento pobyt v roce 1918 účtován byl pro jednu osobu ve dvouúžlkovém pokoji za
cenu mírnou, a to v částce Kč 84. Pro rok 2018 je cena platná po připsání dvou nul.
(Malá nápověda v počtech i kursových přepočtech: 8 400 Kč/350 Eur.)
Za příplatek též plná pense a pivo i víno těch nejchutnějších značek.

www.laznejachymov.cz/vital-aktiv/

A Q U A R I V I V A

100 let od vzniku republiky 1918

500 let od založení dolu Svornost 1518

ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

DŮL STŘÍBRNÝ, DŮL URANOVÝ

Ne náhodou někteří historici dělí minulost
Jáchymova a jeho okolí na věk stříbra a věk
uranu. Jak stručně, jak výstižně.
Nutno podotknout, že město Sankt Jo-
achimsthal – Údolí svatého Jáchyma – vzniklo
v místě vcelku bezvýznamné osady Konrad-
sgrün, která existovala ještě dávno před stří-
brnou horečkou. Kořeny Jáchymova tedy sa-
hají až do 15. století, ale jeho věhlas a sláva se
přímo odvíjí od bohatých nálezů stříbra roku
1512. Na počátku této stříbrné éry stál hrabě
Šlik, který se zasloužil nejen o významný roz-
voj těžby stříbra v Jáchymově, ale dal vznik-
nout rovněž jáchymovskému tolaru.

Stříbrná ruda byla zpočátku doslova na dosah
– rudné žíly se nacházely velmi blízko pod
povrchem. Hornictví a s ním vývoj těžebních
technologií tak zaznamenal nebyvalý roz-
mach. Odhaduje se, že v letech 1516–1554
bylo v Jáchymově vytěženo přes 250 000 kg
stříbra! S rozvojem důlní činnosti souvisela ale
rovněž vysoká spotřeba dřeva, a tak v oko-
lí Jáchymova začaly poměrně rychle ubývat
lesy. Dřevo však nekončilo jen v dolech –
svůj díl si vyžádal i růst města jako takového.
Vždyť roku 1520, kdy byl Jáchymov povýšen
na svobodné horní město, čítal počet jeho
obyvatel již necelých 5 000. O dalších 13 let
později to bylo 18 000 obyvatel, čímž se Sankt
Joachimsthal stal po Praze druhým největším
městem v Čechách a jedním z nejlidnatějších
měst Evropy.

Za pomyslné pojitko mezi érou stříbrnou
a uranovou lze jednoznačně považovat důl
Svornost. Tento pravděpodobně nejstarší
funkční důl v Evropě byl založen v roce 1518.
V té době však jáma nesla jméno Konstantin
a hloubena byla na nově nalezené mocné
stříbrné žíla Stella.
Rychlý růst města i těžba a zpracování dra-
hého kovu s sebou nesly nejen příliv dalších
řemesel, ale také rozvoj všemožných činností
včetně těch nekalých. Je nasnadě, že různé
třeníce, nepokoje a vády na sebe v takovém
prostředí nenechaly dlouho čekat. Ukončení
jednoho z těch opravdu velkých těžbařských
sporů bylo r. 1530 pro strany zúčastněné na-
tolik významné, že přejmenovali jámu Kon-
stantin na Einigkeit (Jednota – Svornost).

Důl Svornost i ostatní těžební jámy a tím i celý
Jáchymov s ubývající stříbrnosnou rudou
a rostoucí náročností těžby postupně postihlo
období úpadku. Až teprve v 19. století se po-
zornost těžbařů obrátila zpět k prapodivnému
nerostu smolného vzhledu a tmavé barvy, kte-
rý horníci znali již od 16. století, ale považovali
jej při těžbě stříbra za nositele smůly. Ze smo-
lince, jak byl nerost nazván, byl připravován
tzv. uranit, kterým se barvilo sklo a porcelán.
Ale až roku 1898, kdy manželé Curieovi doká-
zali z odpadu po výrobě uranových barev izo-
lovat polonium a radium, vstoupil Jáchymov
naplno do své druhé éry.

působení důlních vod. Snad tomu pomohla
náhoda, snad jen potřeba omýt „havěřskou
špínu“, každopádně již středověcí horní lékaři
ve svých spisech zmiňují, že si horníci kou-
pelí v zaplavených částech dolů ulevovali od
bolestí.
První skutečně známou osobou, která si do-
přávala zázračné koupele v jáchymovské
vodě, byl na počátku 17. století císař Maxmi-
lián II. Ale ani on nestál u zrodu lázně – na
svůj lázeňský věhlas si Jáchymov musel ještě
tři století počkat.

OD TOLARU K DOLARU

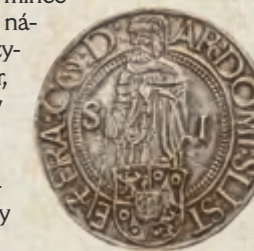

ÚDOLÍ ŽIVÉ VODY

Jáchymov patří k nejmladším lázeňským mě-
stům Karlovarského kraje a snad i proto je po-
vědomí o jeho zázračné „živé vodě“ pohříchu
nepříliš velké. A přitom o jejích účincích vědě-
li své již středověcí horníci.
Ač již první horní řád vydaný rodem Šliků
roku 1518 zmiňuje pracovní úraz a dokonce
náhradu mzdy a nákladů na léčení po dobu
až osmi týdnů, sužovaly tehdejší havíře nej-
různější neduhy z této těžké práce prame-
nicí. Není tedy divu, že horníci dobývající
s nasazením svého zdraví a života stříbrné
bohatství z nitra Rudohor objevili blahodárné

Kdo by neznal dolar – zaoceánskou měnu
s proslulým symbolem \$. Americký dolar má
také mnoho „sourozenců“ v podobě dolaru
kanadského, novozélandského a nebo třeba
australského. Ale nejspíš jen málokoho
napadne, že své jméno si přinesl z Evropy
– z Čech, z horního města Jáchymov.
Ač město na území království českého, zná-
mo bylo především pod názvem německým
– Joachimsthal, který také dal mincím zde
raženým pojmenování. Mince v Jáchymově
začal oficiálně r. 1520 razit rod Šliků německé
národnosti, tedy hornoněmecké pojmenování
mince joachimsthaler bylo nasnadě. Zkráče-
ním vznikl thaler nebo také taler, počeš-
těně tolar. Tak, jak se mince
šířily Evropou, šířil se ná-
zev i do ostatních jazy-
ků – maďarsky taller,
italsky tallero, polsky
talar, nizozemsky
pak daalder nebo da-
ler. Odtud název min-
ce přelšel do angličtiny
jako dollar.

Jáchymovský tolar ovšem
nebyl výjimečný jen tím, že
dal základ pojmenování některým dnešním
měnám, ale ve své době byl proslulý přede-
vším svým vysokým obsahem stříbra, což se
mu nakonec stalo v mnoha směrech bohužel
osudným. V Německu byly joachimsthalery
taveny, aby z nich byly posléze raženy drobné
nekvalitní mince. Výjimečnost jáchymovských
tolarů tak podtrhuje i jejich vzácnost co se
dochovaných exemplářů týká.

SKROMNÉ ZAČÁTKY LÁZNÍ

První snahy o lázeňství v Jáchymově snad ani nemohly být skromnější. Zprvu totiž bylo možné koupele v „zázračné vodě“ absolvovat pouze ve dvou kádích v domě místního pekaře na náměstí. Vodu z pramenů objevených v dole Werner tam nosil v zakryté dřevěné putně vysloužilý horník J. Prentig. Tehdy ještě nebylo jasné, co přesně při koupeli působí na první pacienty, účinky vody však byly nespochybnitelné. Po vědeckém ověření radioaktivity důlních pramenů v roce 1905 nabyly snahy vybudovat lázně již konkrétnější rozměry. V prostorách továrny na uranové barvy byly vyhrazeny pro provizorní lázeňské kabiny a bylo zřízeno 4 km dlouhé potrubí pro přivádění radioaktivní vody. Za rok zrození lázní je považován rok 1906, kdy se objevili první lázeňští hosté.

První opravdu lázeňskou budovou se stal v roce 1911 tzv. Kurhaus (dnešní centrální část Lázeňského centra Agricola) s kapacitou 40 koupacích kabin. O rok později byl slavnostně otevřen hotel Radium Palace, který byl vybavený nejmodernějšími vymoženostmi své doby. Zde lázeňský host našel veškeré pohodlí pod jednou střechou – ubytování, stravování i lázeňské procedury.

ROK 1918 V JÁCHYMOVĚ

Po válce se Jáchymov ocitl na území nového československého státu, povědomí o důležitosti a hodnotě radia z Jáchymova však zůstalo, a proto se nemůžeme divit snahám o začlenění jeho území do nového státu Německé Rakousko nebo alespoň o získání stávající zásoby radioaktivního kovu. Je známo, že v říjnu 1918 jely z Čech do Rakouska vlaky plné obilí, méně je známo o odvozu radia z Jáchymova. Rakouské úřady se k Jáchymovu stále chovaly, jako by měl zůstat na rakouském teritoriu. A vymyslely rafinovaný způsob, jak „zachránit“ zdejší zásoby a polotovary radia.

22. listopadu 1918 byli propuštěni všichni úředníci jiné než rakouské (německé) národnosti včetně vrchního horního rady Josefa Štěpa. Již příští den byl z Vídně odeslán příkaz o odvozu výrobků a polotovarů z výroby radia, aby tyto cenné substance nepřišly do rukou československé vlády. Z Vídně byl vyslán kurýr pro transport z Jáchymova až na místo určení, kterým byla Vídeň, ministerstvo války, první patro, dveře č. 88. Kvůli bezpečnému transportu měl kurýr nařízenou trasu přes německé území. Ale i když rakouské úřady jednaly velice vychytrale, musely nakonec vše vrátit.

ZÁJEM O POBYT V LÁZNÍCH JÁCHYMOVSKÝCH ZA SAISONY

1906–2017

Se stavebním rozvojem lázní stoupá jejich kapacita. Návštěvnost roste úměrně vzniku nových budov s nabídkou ubytování a stoupajícímu věhlasu lázní. Pokles je patrný vlivem světové války a později hospodářské krize.

Rok	Počet hostů	Z toho cizinci
1906	30	6
1907	58	17
1908	228	26
1909	268	58
1910	373	79
1911	663	155
1912	1 898	476
1913	2 470	707
1914	1 557	446
1915	908	123
1916	1 336	122
1917	1 333	109
1918	963	50
1919	878	283
1920	1 487	410
1921	2 041	515
1922	1 456	244
1923	2 093	316
1924	3 345	753
1925	4 148	1 314
1926	4 612	1 219
1927	5 838	2 034
1928	6 509	2 944
1929	8 854	3 870
1930	9 167	4 314
2017	23 944	10 816

RADIOVÁ HOREČKA

Počátek radiové horečky vidíme již v roce 1898, kdy manželé Curieovi, Marie Curie Sklodovská a Pierre Curie, objevili polonium a v listopadu, o necelý půlrok později, radium. V té době bylo jáchymovské hornictví udržováno vídeňskou vládou již jen z humanitárních důvodů – pro zachování zaměstnanosti v regionu.

Do této situace přišla jako blesk z čistého nebe žádost od manželů Curieových z Paříže, kteří po objevu polonia ve zbytcích po výrobě uranových barev potřebovali nutně pro pokračování výzkumu dalších alespoň 100 kg zbytků. Z Jáchymova je obdrželi a v nich koncem roku 1898 objevili radium. Vzápětí požádali o dalších 1 000 kg zbytků. Ale zpracovat jednu tunu materiálu, to bylo na ně samotné příliš velké sousto. Proto si zpracování, podle svého postupu, zadali francouzské firmě. Když zbytky z Jáchymova začala zpracovávat firma, okamžitě zpozorněly i další firmy v Evropě a zbytky po výrobě uranových barev začaly požadovat také, často i čistě z důvodů spekulace.

Když se v roce 1902 paní Curie podařilo separovat radium, v Jáchymově se postavila laboratoř na jeho separaci a po nějakou dobu se Jáchymov stal výhradním dodavatelem radia – 1 gram za půl milionu marek. Začal obrovský obchod. Radium, radium! Kouzelné slůvko. Nový prvek s úžasnými vlastnostmi, s nevídanou silou.

PROSPERUJÍCÍ DROBNÍ PODNIKATELÉ

S horečnatým rozvojem lázní se dostali k příležitosti rovněž místní podnikatelé, kteří v blízkosti lázeňské čtvrti postavili řadu soukromých penzionů. Terén nad lázeňskými budovami dosud rozbrázděný strouhami a náhony pro uranovou továrnu a mlýny pod městem se zakrátko stal upraveným lázeňským parkem.

Dobrym příkladem těchto podnikatelských aktivit je penzion Astoria z roku 1914, který se rozrostl spojením přílehlých budov Seidel a Mariánský dům a který významně těžil z těsné blízkosti Kurhausu a hotelu Radium Palace. Ani správa města nezůstává stát stranou a pronajímá místním obyvatelům hojně množství kiosků pro prodej suvenýrů a drobného zboží.

Zdroje:
 • Kronika horního města Jáchymova a jeho hornictví, Josef Suldovský, Vladimír Horák
 • Jáchymovské radiové lázně v minulosti a přítomnosti, Diana Řeháčková
 • Jáchymov I Od stříbrných dolů k radonovým lázním, Mgr. Oldřich Ježek

PROGRAM K POTĚŠE DUCHA - ZAHÁJENÍ LÁZEŇSKÉ SAISONY 2018

26.–27. 5. 2018 | ku příležitosti 100. výročí vzniku Československé republiky a 500. výročí dolu Svornost

SOBOTA 26. KVĚTNA 2018

- 10:00 BERGMÄNNISCHE BLASSKAPPELE JÖHSTADT | Astoria
- 11:00 MAŽORETKY OSTROV | Astoria
- 13:00 VLASTA VĚBR – veselý program pro vaše ratolesti | lázeňský park
- 13:45 HORNICKÁ KAPELA BARBORA | kulturní dům
- 14:15 START ALEGORICKÉHO PRŮVODU | kulturní dům
- 14:20 SLAVNOSTNÍ ZAHÁJENÍ – svěcení lázeňského pramene | Astoria
- 15:00 KABÁT REVIVAL VARNSDORF | Astoria
- 16:15 ADAM MIŠÍK S KAPELOU + autogramiáda | Astoria

Vtipným a vlídným slovem vás programem provede moderátor Rádía Impuls Alexandr Komarnický.

Další rozličné kratochvíle v parku lázeňském

12:00–16:00 jízda na ponících, jízda kočárem, lukostřelba, sokolníci, historický kolotoč a další atrakce, výtvarná dílna pro nejmenší
 Presentace závodních vozů

NEDĚLE 27. KVĚTNA 2018

13:00 LONČA GANG – koncert country kapely | lázeňský park

BOHATÝ VÝBĚR LASKOMIN VŠELIJAKÝCH, TĚŽ PRODEJ PRESENTŮ PRO POTĚCHU MILCŮ VAŠICH

Nepřijete počasí dá příležitost hudebnímu programu uskutečnit se v kulturním domě.

90. VÝROČÍ HAVÁRIE VZDUCHOLODI ITALIA

V pátek 25. května 2018 uplyne 90 let od havárie vzducholodi Italia při její cestě na Severní pól. Vědeckým členem posádky byl akademik František Běhounek jako expert na kosmické záření. Přesto, že vzducholod' havarovala, dokázal akademik Běhounek získat měřením potřebné údaje, které se staly významným vědecky přínosným výsledkem celé výpravy. František Běhounek opakovaně působil také v Jáchymově a jako žák Marie Curie svým dílem přispěl mj. k rozvoji jáchymovských radonových lázní. Na jeho památku získal jeden z lázeňských hotelů své jméno.

Srdečně vás zveme v neděli

27. května od 9:00 do 17:00 hod.

do hotelu Běhounek, kde bude probíhat nejen vysílání historické vysílačky, ale také projekce zajímavých fotografií a videí.
 V 19:30 pak budeme promítat film Červený stan (zimní zahrada, salonek)

POMNÍK PRVNÍHO PREZIDENTA REPUBLIKY

Se vznikem Československé republiky je neodmyslitelně spjata jméno T. G. Masaryka, který rovněž patřil mezi vážené hosty jáchymovských lázní. Roku 1930 – při příležitosti 80. Masarykových narozenin – jáchymovští slavnostně odhalili prezidentovu bronzovou sochu v nadživotní velikosti na žulovém podstavci. Tento Masarykův pomník stál vedle dnešní budovy ředitelství lázní až do II. světové války.

Vážený hosté, milí kolegové a obyvatelé Jáchymova,

naše lázeňská sezóna nikdy nekončí, a tak je těžké rok co rok hledat její začátek. Pro oslavu lázeňství, požehnání pramenům, připomenutí nejvýznamnějších milníků v historii Jáchymova i lázní, a hlavně poděkování za vaše návraty, přízeň či loajalitu se snažíme přiblížit termínu, kdy lázeňská sezóna začínala v letech dávno minulých. V té době se do lázní cestovalo i několik dní a pobývalo v nich celé měsíce. Dnes je doba mnohem rychlejší. Nežkracují se jen cesty do lázní, ale i pobyty v nich. Čas tu ale stále běží pomaleji. Minimálně lázeňským hostům. Přes všechny výdobytky doby, inovace a moderní postupy je zde tradice všudypřítomná. Nechte ji na sebe působit. Efekt jako naše radonové koupele nemá, ale věříme, že i ona k uzdravování napomáhá. Stránky tohoto mimořádného čísla vám z ní rozkrývají několik kapitol. Otevřete spolu s námi symbolicky i 12. lázeňskou sezónu a nevynechejte ani tu další.

MUDr. Eduard Bláha, gen. ředitel